

змежування бюджетних ресурсів між рівнями постачання благ – загальнодержавним і регіональним.

Список використаних джерел:

1. Стігліц Д. Е. Економіка державного сектора / Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 854 с.
2. Goldsmith A.A. Business, Government, Society: the Global Political Economy. Boston: IRWIN, 1996.
3. Musgrave R. A. The Theory of Public Finance. – New York.: McGRAW-HILL BOOK COMPANY, 1959.
4. Herber B.P. Modern Public Finance: The Study of Public Sector Economics. – Homewood: RICHARD D.IRWIN, INC., 1971, XIX, 661 p.

Дишкант О. В.

к. е. н., доцент кафедри фінансів

ВНУТРІШНЯ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНА РОБОТА В СИСТЕМІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ЦЕНТРАЛІЗОВА- НИЙ ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: ОПТИМАЛІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ

Розбудова незалежної, демократичної, соціальної та правової держави тісно пов'язана з удосконаленням механізмів державного управління. У процесі демократизації суспільства, реалізації політичних та соціально-економічних перетворень в Україні здійснюються прогресивні заходи щодо поступового приведення державного управління до рівня європейських стандартів, забезпечення діяльності владних органів в єдиному злагодженому механізмі. У цих умовах особливого значення набуває питання розвитку та вдосконалення контрольно-ревізійної системи в державному управлінні.

Важливим інструментом державного управління, що дає змогу досягти виконання зазначених завдань та зменшити кількість проблемних питань, пов'язаних з діяльністю органів державного і комунального сектору, є державний внутрішній фінансовий контроль

Базовим принципом державного внутрішнього фінансового контролю є чітке розмежування внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. Завданням внутрішнього аудиту визначати, як здійснюється внутрішній контроль, включаючи методи, прийоми попереднього контролю.

Теоретичні і практичні аспекти державного внутрішнього фінансового контролю розкриваються в працях вітчизняних науковців В. Андрущенко, О. Василика, В. Дем'янишина О. Кириленко, В. Федосова, С. Юрія

та багатьох інших авторів. Вченими зроблений значний вклад у теорію і практику організації державного внутрішнього фінансового контролю.

Разом з тим, здійснене протягом останніх років поновлення підрозділів внутрішнього контролю в структурі органів виконавчої влади хоч і підсилило дію механізмів внутрішнього контролю, як невід'ємної складової відповідної управлінської ланки, але й загостило питання оптимізації взаємодії внутрішнього контролю та централізованого внутрішнього аудиту.

Потреба удосконалення організації вищевказаної взаємодії в умовах фінансової кризи постає особливо гостро, а тому становить науковий і практичний інтерес. На основі аналізу організації внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади і централізованого внутрішнього аудиту обґрунтуємо рекомендації по оптимізації їх взаємодії.

Державний внутрішній фінансовий контроль, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України №1601-р (1601-2009-р) від 23.12.2009 [3], повинен забезпечити належне (законне, економічне, ефективне, результативне та прозоре) управління державними фінансами і розглядається як сукупність трьох складових: внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та їх гармонізації.

Міжнародна організація вищих контролюючих закладів (INTOSAI) видала Рекомендації зі стандартів внутрішнього контролю ще в червні 1992 р., в яких досить точно описана сутність внутрішнього контролю. «Внутрішній контроль – це інструмент управління, який використовується для забезпечення достатньої впевненості в тому, що цілі, що стоять перед керівництвом досягаються. Тому відповідальність за відповідність та ефективність структури внутрішнього контролю покладається на керівництво. Керівник кожної урядової установи повинен забезпечити побудову належної структури внутрішнього контролю, а також її оцінку та оновлення для збереження ефективності» [4]

Аналогічно трактується внутрішній контроль у Концепції державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року(далі – Концепція) як інструмент управління, що дає змогу керівництву органів державного і комунального сектору перевірити стан виконання завдань органу. Метою цього процесу є забезпечення достатньої впевненості керівництва зазначених органів у досягненні належного рівня економії, ефек-

тивності і результативності відповідно до завдань органів; достовірності фінансової, статистичної і управлінської звітності; у виконанні встановлених законодавством та керівництвом норм і правил; належному захисті активів від втрат (далі – досягнення мети). [2] Отже, внутрішній контроль – це управлінський контроль, який допомагає керівництву в управлінні і виконанні завдань на постійній основі, тому внутрішній контроль не повинен розглядатися як окрема система органів державного і комунального сектору. Внутрішній контроль також повинен давати змогу викладати управлінське судження та виявляти ініціативу з метою підвищення ефективності і результативності діяльності, а також зниження витрат.

Внутрішній контроль не одноразова подія, а низка дій та видів заходів, що відбуваються в усіх сферах діяльності організації на постійній основі. Внутрішній контроль повинен визнаватись невід'ємною складовою будь-якої системи, що її використовує менеджмент для регулювання та визначення напрямків розвитку діяльності суб'єкта.

Контроль здійснюється у процесі діяльності органів державного і комунального сектору і поділяється на попередній, поточний та подальший. Подальший контроль за використанням і збереженням фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяття зобов'язань це завдання інспектування. В той же час централізоване інспектування проводиться органами державної контрольно-ревізійної служби, а децентралізоване – контрольно-ревізійними підрозділами центральних органів виконавчої влади.

Механізм проведення в системі міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади внутрішньої контрольно-ревізійної роботи регламентований Порядком проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 січня 2010 р. №2 (далі – Постанова). Відповідно до Постанови внутрішня контрольно-ревізійна робота є складовою частиною внутрішнього контролю, відокремленою від виконання інших функцій, і проводиться у формі виїзних інспекційних (ревізія, перевірка, розслідування) та камеральних не інспекційних (оцінка, вивчення) контрольних заходів [2].

Важливо усвідомлювати, що не залежно від того, наскільки досконало була створена і працює система внутрішнього контролю, вона не може забезпечити повну впевненість в тому, що мета, всі цілі організації

будуть досягнуті. Фактори за межами контролю або впливу керівництва можуть впливати на здатність організації домогтись своєї мети. Наприклад, людські помилки, помилкові судження, неправомірні дії з метою уникнення контролю можуть вплинути на досягнення організацією своїх цілей.

Отже, запроваджений внутрішній контроль забезпечує достатню, проте не абсолютну впевненість у досягненні організацією своїх цілей. З огляду на це внутрішній контроль повинен бути ефективним з точки зору витрат через досягнення необхідного балансу між вигодами та витратами різних заходів. Система внутрішнього контролю повинна прагнути до запобігання дублюванню, перетинанню або змішуванню функцій і не повинна перешкоджати здійсненню державної політики та програм.

Координація та методичне забезпечення проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади, а також контроль за її проведенням здійснюються органами державної контрольно-ревізійної служби (далі – ДКРС).

Контроль функціонування системи внутрішнього контролю реалізується ДКРС шляхом здійснення державного фінансового аудиту, який є різновидом державного фінансового контролю згідно положень Закону України «Про Державну контрольно-ревізійну службу» [1].

Поряд з цим, Концепція уточнює, що зовнішній аудит проводиться Рахунковою палатою, а внутрішній аудит може проводитися централізовано – органами державної контрольно-ревізійної служби та децентралізовано – уповноваженим самостійним підрозділом, підпорядкованим безпосередньо керівництву органу державного чи комунального сектору, але функціонально незалежним від нього, в самому органі або в межах його системи управління[3].

Внутрішній аудит – це функція незалежної оцінки, що створюється всередині організації для аналізу і оцінки її діяльності. Метою внутрішнього аудиту є надання допомоги членам організації в ефективному виконанні ними своїх обов'язків. З цією метою внутрішній аудит забезпечує їх даними аналізу, оцінок, рекомендаціями, порадами та інформацією стосовно діяльності, що перевіряється. Мета аудиту також включає завдання запровадження ефективного контролю із понесенням виправданих витрат.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що тільки взаємодія в організації контролю буде сприяти формуванню своєчасної і якісної інформації для прийняття управлінських рішень в бюджетному процесі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» від 26.01.1993 №2939-XII. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-12>.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.01.2010 №2 «Порядок проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади». – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2-2010-%EF&p=288171366487422>.

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 №158-р «Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю» (із змінами від 22.10.2008 №1347-р та від 23.12.2009 №1601-р). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=158-2005-%F0>.

4. Рекомендації INTOSAI зі стандартів внутрішнього контролю від 01.06.1992 р. року. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua.ontrol/uk/publish/printable_article?art_id=53826.

Карпшин Н. І.

к.е.н, доцент кафедри фінансів

ДОБРОВІЛЬНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Важливим учасником ринку медичних послуг України, котрий виконує роль посередника у забезпеченні послуг з охорони здоров'я, є інститут добровільного медичного страхування. Страхування здоров'я в Україні перебуває на стадії розвитку і функціонує лише у вигляді добровільного медичного страхування і й окремих елементів страхової медицини – лікарняних кас. Добровільне медичне страхування гарантує застрахованому високоякісний сервіс, своєчасне надання медичної допомоги і кваліфіковане лікування, але доступне не для кожного через високу вартість страхових послуг. Саме цей фактор пояснює непопулярність і недостатній розвиток добровільного медичного страхування в більшості регіонів України. Клієнтами згаданого виду страхування є переважно представництва зарубіжних фірм, підприємства з іноземними інвестиціями, спільні підприємства, забезпечені верстви населення.

Низка українських страхових компаній, найвідомішими серед яких є «Провідна», «УНИКА», «ИНГО Україна», «ПЗУ Україна» «АСКА», «Іллі-